

WYMAGANIA EDUKACYJNE Z PRZEDMIOTU PODSTAWY PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

KLASA 3 TECHNIK AUTOMATYK

I. WYMAGANIA EDUKACYJNE NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA POSZCZEGÓLNYCH SRÓDROCZNYCH I ROCZNYCH OCEN KLASYFIKACYJNYCH

I. PODATKI I UBEZPIECZENIA

Wymagania na ocenę dopuszczającą

Uczeń:

- podaje definicję podatku
- wyjaśnia, czym jest PIT
- wyjaśnia znaczenie terminów: zdolność do czynności prawnych, podatnik, obowiązek podatkowy, przedmiot opodatkowania, stawka podatkowa, podstawa opodatkowania
- wyjaśnia znaczenie terminów: obowiązek podatkowy, dochód, przychód, koszty uzyskania przychodu, kwota wolna od podatku, ulga podatkowa, zaliczka na podatek dochodowy, płatnik podatku, ubezpieczyciel, ubezpieczający, ubezpieczony, polisa ubezpieczeniowa, odszkodowanie, świadczenie, likwidacja szkody
- wyjaśnia, czym jest ubezpieczenie
- wyjaśnia, czym jest ubezpieczenie osobowe

Wymagania na ocenę dostateczną

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- wymienia przykłady ulg podatkowych w Polsce
- wymienia rodzaje formularzy podatkowych
- wymienia podstawowe obowiązki ubezpieczonego i ubezpieczyciela
- wskazuje zależność między wysokością składki ubezpieczeniowej a zakresem ochrony oraz sumą ubezpieczenia
- omawia rodzaje ubezpieczeń prywatnych osobowych
- opisuje ubezpieczenia osobowe publiczne
- omawia rolę Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego w polskim systemie ubezpieczeń

Wymagania na ocenę dobrą

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- klasyfikuje podatki według różnych kryteriów
- charakteryzuje ważniejsze podatki bezpośrednie i pośrednie
- omawia sposoby obliczania podatku według różnych stawek podatkowych
- omawia zasady wspólnego opodatkowania
- dzieli ubezpieczenia według różnych kryteriów (przedmiot ubezpieczenia, stopień swobody w zakresie nawiązania stosunku ubezpieczeń) i charakteryzuje poszczególne ich rodzaje
- analizuje zapisy ogólnych warunków ubezpieczenia na przykładzie ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków
- wymienia elementy, z których powinny się składać reklamacja do ubezpieczyciela i skarga do Rzecznika Finansowego

Wymagania na ocenę bardzo dobrą

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- omawia rolę podatku VAT w polskim systemie podatkowym
- ocenia system podatkowy w Polsce
- dobiera odpowiedni formularz podatkowy do źródeł przychodu oraz sposobu jego opodatkowania
- wyjaśnia zasady składania rocznej deklaracji podatkowej i obliczania podatku dochodowego od osób fizycznych
- wymienia i charakteryzuje kryteria wyboru ubezpieczenia AC
- przedstawia argumenty za koniecznością wczesnego rozpoczęcia systematycznego oszczędzania i inwestowania środków finansowych na emeryturę
- pisze reklamację do ubezpieczyciela i skargę do Rzecznika Finansowego (na przykładzie wybranego produktu finansowego – ubezpieczenia pojazdów mechanicznych)

Wymagania na ocenę celującą

Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- przedstawia argumenty za wprowadzeniem różnych form opodatkowania (podatek dochodowy progresywny i podatek liniowy) oraz przeciw ich wprowadzeniu
- wyjaśnia znaczenie terminu dzień wolności podatkowej
- porównuje stopień obciążenia obywatela podatkami w różnych krajach

- omawia możliwości lokowania oszczędności na przyszłą emeryturę w ramach tzw. trzeciego filaru ubezpieczeń społecznych
- omawia działalność Rzecznika Finansowego

II. PRACA

Wymagania na ocenę dopuszczającą

Uczeń:

- wyjaśnia znaczenie terminów: praca, aktywność zawodowa, współczynnik aktywności zawodowej, wskaźnik zatrudnienia, bezrobocie, stopa bezrobocia, Kodeks pracy, stosunek pracy, świadectwo pracy, płaca,
- wyjaśnia, czym jest rynek pracy, i wymienia jego podmioty
- wyjaśnia, na czym polega aktywne poszukiwanie pracy
- omawia, jak rozpoznać własne predyspozycje i możliwości zawodowe
- wskazuje najczęstsze błędy w CV i listach motywacyjnych
- wymienia etapy procesu rekrutacji pracowników
- wyjaśnia, czym jest rozmowa kwalifikacyjna
- rozróżnia formy zatrudnienia
- wymienia rodzaje umów o pracę
- wymienia umowy cywilnoprawne (umowa-zlecenie i umowa o dzieło)
- wymienia i omawia funkcje płacy
- przedstawia zasady dobrej organizacji pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy na przykładzie zawodowego kierowcy samochodu ciężarowego
- wymienia nazwy instytucji stojących na straży praw pracowniczych
- wyjaśnia, na czym polega etyka w pracy
- podaje przykłady etycznych i nieetycznych zachowań pracodawcy i pracownika
- wymienia przejawy mobbingu

Wymagania na ocenę dostateczną

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- wymienia i omawia bodźce skłaniające człowieka do pracy
- wymienia kompetencje miękkie, na które najczęściej zwracają uwagę pracodawcy
- podaje sposoby zdobycia doświadczenia zawodowego
- wymienia i omawia sposoby poszukiwania pracy

- podaje źródła informacji o lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim rynku pracy
- wyjaśnia, czym jest Europass CV
- wyjaśnia znaczenie rozmowy kwalifikacyjnej w procesie rekrutacji
- wymienia zasady przygotowania się do rozmowy kwalifikacyjnej
- wyjaśnia znaczenie Kodeksu pracy jako podstawowego aktu prawnego regulującego prawa i obowiązki pracowników i pracodawców
- wymienia formy rozwiązania umowy o pracę
- wymienia i charakteryzuje rodzaje płacy (płaca minimalna, płaca netto, płaca brutto)
- wymienia i charakteryzuje rodzaje systemów płac
- wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracownika (w tym pracowników młodocianych) oraz pracodawcy
- wymienia wartości, którymi kieruje się etyczny pracodawca
- wymienia sposoby przeciwdziałania mobbingowi

Wymagania na ocenę dobrą

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- wyjaśnia motywy aktywności zawodowej człowieka
- wymienia i charakteryzuje przyczyny i konsekwencje zjawiska nierównowagi na rynku pracy
- wyjaśnia, na czym polega rozpoznanie rynku pracy (z uwzględnieniem zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz najczęstszych oczekiwań pracodawców)
- uzasadnia konieczność jednoczesnego korzystania z kilku metod szukania pracy
- omawia zasady pisania CV i listu motywacyjnego
- wymienia i omawia elementy dokumentów aplikacyjnych (z uwzględnieniem Europass)
- wymienia zasady dobrego prezentowania się na rozmowie kwalifikacyjnej
- analizuje najczęstsze pytania pojawiające się w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej
- wymienia najczęściej popełniane błędy podczas rozmowy kwalifikacyjnej
- wymienia i omawia podstawowe zasady prawa pracy
- analizuje formy wynagrodzenia wynikające z systemu płac, a następnie wskazuje wady i zalety każdej z tych form z punktu widzenia pracownika i pracodawcy
- analizuje zapisy Kodeksu pracy dotyczące rodzajów urlopów przysługujących pracownikowi
- omawia prawa przysługujące rodzicom małych dzieci
- omawia rolę Państwowej Inspekcji Pracy oraz związków zawodowych w ochronie praw pracowniczych

Wymagania na ocenę bardzo dobrą

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- analizuje popyt na pracę i podaż pracy, uwzględniając czynniki wpływające na wielkość popytu na pracę i podaży pracy
- wskazuje wiarygodne oferty pracy
- wyszukuje oferty pracy, uwzględniając własne możliwości i predyspozycje
- tworzy dokumenty aplikacyjne dotyczące konkretnej oferty pracy
- stosuje różne formy komunikacji werbalnej i niewerbalnej w celu autoprezentacji oraz prezentacji własnego stanowiska
- uczestniczy w rozmowie kwalifikacyjnej w warunkach symulowanych
- analizuje formy zatrudnienia w oparciu o umowy cywilnoprawne, a następnie wskazuje podstawowe cechy odróżniające te umowy od umowy o pracę
- analizuje poszczególne rodzaje umów o pracę, a następnie wskazuje ich wady i zalety z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy
- oblicza płacę netto oraz całkowite koszty pracy
- omawia specyfikę zatrudnienia osób niepełnosprawnych
- analizuje straty, jakie powoduje mobbing w firmie

Wymagania na ocenę celującą

Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- omawia bezrobocie w Polsce – jego poziom i metody pomiaru
- dyskutuje na temat płacy minimalnej, analizuje argumenty za jej stosowaniem i przeciw jej stosowaniu
- wyjaśnia, na czym polega molestowanie seksualne

PRZEDSIĘBIORSTWO

Wymagania na ocenę dopuszczającą

Uczeń:

- definiuje planowanie własnej kariery zawodowej
- wyjaśnia, czym są kompetencje zawodowe i kompetencje edukacyjne
- wymienia i omawia sposoby poszukiwania pracy
- wyjaśnia, czym jest aktywne poszukiwanie pracy
- wymienia i omawia elementy dokumentów aplikacyjnych (uwzględniając Europass)
- wymienia zasady pisania CV i listu motywacyjnego
- definiuje rozmowę kwalifikacyjną

- wymienia i charakteryzuje zasady rozmowy kwalifikacyjnej
- definiuje różnice pomiędzy zatrudnieniem a samozatrudnieniem oraz podaje ich zalety i wady
- wymienia rodzaje umów o pracę
- wymienia formy rozwiązania umowy o pracę
- wymienia umowy cywilnoprawne (umowę-zlecenie, umowę o dzieło)
- rozróżnia zachowania etyczne i nieetyczne zarówno pracodawcy, jak i pracownika

Wymagania na ocenę dostateczną

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- formułuje swoje cele zawodowe zgodnie z zasadą SMART
- wyjaśnia, na czym polega rozpoznanie rynku pracy (uwzględniając zawody deficytowe i nadwyżkowe, najczęstsze oczekiwania pracodawców)
- wymienia najczęstsze błędy w CV i listach motywacyjnych
- eksponuje swoje zalety
- wymienia najczęściej popełniane błędy podczas rozmowy kwalifikacyjnej
- wymienia podstawowe prawa i obowiązki pracowników (w tym pracowników młodocianych) oraz pracodawcy
- charakteryzuje reguły moralne i normy prawne jako elementy etycznego postępowania
- wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie
- definiuje, czym jest mobbing

Wymagania na ocenę dobrą

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- analizuje przykładowe kariery zawodowe znanych ludzi
- rozpoznaje i ocenia własne kompetencje
- uzasadnia konieczność jednoczesnego korzystania z kilku metod szukania pracy
- przygotowuje dokumenty aplikacyjne związane z ubieganiem się o pracę
- dokonuje autoprezentacji podczas symulowanej rozmowy kwalifikacyjnej
- wymienia przejawy mobbingu, jego skutki oraz sposoby przeciwdziałania mu
- wymienia zasady etycznego pracownika (kodeks etyczny)

Wymagania na ocenę bardzo dobrą

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- planuje swoją karierę zawodową, wyróżniając jej etapy
- porównuje swoje kompetencje z oczekiwaniami pracodawców celem oceny własnych szans i zagrożeń na rynku pracy
- charakteryzuje trudności, z którymi borykają się osoby bezrobotne poszukujące pracy
- koryguje swoje wystąpienie na podstawie konstruktywnej informacji zwrotnej
- wyjaśnia, z czego wynikają różnice między wynagrodzeniem brutto a wynagrodzeniem netto
- wymienia konsekwencje nieetycznych zachowań w relacjach pracownik – pracodawca

Wymagania na ocenę celującą

Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- opracowuje plan swojej ścieżki edukacyjnej adekwatny do planu kariery zawodowej
- analizuje formy zatrudnienia na podstawie umów cywilnoprawnych, a następnie wskazuje podstawowe cechy odróżniające je od umowy o pracę
- analizuje poszczególne rodzaje umów o pracę, a następnie wskazuje ich zalety i wady z punktu widzenia pracownika oraz pracodawcy

III. PRZEDSIĘBIORSTWO

Wymagania na ocenę dopuszczającą

Uczeń:

- wymienia i charakteryzuje ekonomiczne cele działalności gospodarczej
- podaje i omawia społeczne cele działalności gospodarczej
- wyjaśnia, kim jest przedsiębiorca
- wyjaśnia znaczenie terminów: zdolność prawna, osobowość prawna, zdolność do czynności prawnych, analiza rynku, rynek potencjalny, styl kierowania, motywowanie, efekt synergii, aktywa przedsiębiorstwa, pasywa przedsiębiorstwa, bilans, amortyzacja, rachunek zysków i strat, próg rentowności, koszt całkowity, całkowity koszt jednostkowy, koszty uzyskania przychodu, etyka zawodowa, kodeks etyczny, korupcja
- wyjaśnia, czym jest biznesplan
- wymienia formy organizacyjno-prawne działalności gospodarczej
- wymienia elementy, które należy uwzględnić podczas opracowywania koncepcji własnego biznesu
- podaje źródła finansowania działalności gospodarczej lub projektowanego przedsięwzięcia
- definiuje makrootoczenie i mikrootoczenie przedsiębiorstwa
- omawia zasady pracy zespołowej

- wyjaśnia, czym jest marketing, oraz wymienia jego cele
- wymienia rodzaje mediów reklamowych
- wyjaśnia, na czym polega rachunkowość przedsiębiorstwa
- wymienia podstawowe zasady księgowości
- klasyfikuje i opisuje dowody księgowe
- wymienia narzędzia realizacji zasad społecznej odpowiedzialności biznesu

Wymagania na ocenę dostateczną

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dopuszczającą, a ponadto:

- omawia klasyfikację wielkościową przedsiębiorstw
- wymienia i opisuje elementy biznesplanu
- wymienia i charakteryzuje podmioty przedsiębiorczości społecznej
- wymienia i charakteryzuje etapy zakładania własnej działalności gospodarczej
- wskazuje najczęstsze przyczyny niepowodzeń przedsiębiorstw
- wyjaśnia, na czym polega analiza rynku
- wymienia i omawia zasady organizacji pracy w firmie
- wymienia cechy dobrego kierownika (lidera zespołu)
- wyjaśnia, czym jest promocja, oraz charakteryzuje jej narzędzia
- wyjaśnia, czym jest reklama, oraz omawia cele działań reklamowych
- rozróżnia rodzaje kosztów w przedsiębiorstwie
- wymienia elementy sprawozdań finansowych
- wymienia i omawia funkcje rachunkowości
- wymienia podstawowe dokumenty księgowe firmy
- identyfikuje rodzaje korupcji
- wymienia zachowania etyczne i nieetyczne w biznesie
- wyjaśnia istotę i cele społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw

Wymagania na ocenę dobrą

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dostateczną, a ponadto:

- wymienia i charakteryzuje formy własności przedsiębiorstw

- uzasadnia przydatność sporządzania biznesplanu niezależnie od etapów rozwoju przedsiębiorstwa
- charakteryzuje formy organizacyjno-prawne działalności gospodarczej
- wymienia i omawia czynniki warunkujące sprawne funkcjonowanie przedsiębiorstwa
- określa funkcje inkubatorów przedsiębiorczości w powstawaniu i rozwoju małych firm, w tym start-upów
- określa funkcje akceleratorów biznesu w powstawaniu i rozwoju małych firm
- przeprowadza prostą analizę rynku, na którym ma działać projektowane przedsiębiorstwo
- wyjaśnia, na czym polega analiza strategiczna SWOT
- wymienia i charakteryzuje elementy oraz przebieg procesu zarządzania firmą
- wymienia style kierowania i wyjaśnia, czym się one charakteryzują
- wymienia i omawia cechy dobrego wykonawcy
- wymienia zasady skutecznego zarządzania ludźmi oparte na koncepcji przywództwa
- wyjaśnia znaczenie terminu *marketing mix* oraz opisuje jego elementy
- podaje przykłady wskaźników rentowności
- uzasadnia konieczność prowadzenia rachunkowości w firmie
- podaje różnice między księgowością pełną a księgowością uproszczoną
- wymienia i omawia wady oraz zalety poszczególnych form opodatkowania przedsiębiorstwa podatkiem dochodowym oraz wymienia inne podatki, którymi może być objęty przedsiębiorca
- wymienia przyczyny i skutki oraz sposoby przeciwdziałania korupcji
- przedstawia korzyści dla otoczenia i dla firmy wynikające ze stosowania zasad społecznej odpowiedzialności,
- analizuje przebieg kariery zawodowej osoby, która odniosła sukces w życiu zawodowym, działając zgodnie z zasadami etyki

Wymagania na ocenę bardzo dobrą

Uczeń spełnia wymagania na ocenę dobrą, a ponadto:

- wymienia i charakteryzuje rodzaje działalności gospodarczej
- omawia znaczenie mikroprzedsiębiorstw w polskiej gospodarce
- charakteryzuje innowacyjne modele biznesu, w tym start-upy
- omawia zasady sporządzania biznesplanu
- klasyfikuje rodzaje spółek
- dostosowuje formę organizacyjno-prawną do profilu projektowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia
- prezentuje pomysł na własną działalność gospodarczą lub własne przedsięwzięcie społeczne
- analizuje mikro- i makrootoczenie projektowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia

- identyfikuje mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia projektowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia, związane z lokalizacją
  - dowodzi skuteczności łączenia różnych sposobów motywowania podwładnych
  - wskazuje pozytywne i negatywne przykłady wpływu reklamy na konsumentów
  - odczytuje informacje zawarte w reklamach i odróżnia je od elementów perswazyjnych
  - analizuje strukturę wyniku finansowego przedsiębiorstwa
  - uzupełnia fakturę VAT na podstawie dostarczonych danych
  - wypełnia książkę przychodów i rozchodów na potrzeby rozliczenia podatku dochodowego
  - wymienia, rozróżnia oraz charakteryzuje podstawowe wartości etyczne w biznesie
  - określa przyczyny rozwoju „szarej strefy” i dowodzi jej negatywnego wpływu na gospodarkę
  - podaje przykłady sukcesów polskich przedsiębiorstw osiągniętych zgodnie z prawem i etyką biznesu
- projektuje zajęcia terenowe mające na celu obserwację procesu funkcjonowania lokalnego przedsiębiorstwa

Wymagania na ocenę celującą

Uczeń spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą, a ponadto:

- określa rodzaj działalności gospodarczej według PKD
- określa rolę przedsiębiorstw z sektora MŚP w funkcjonowaniu polskiej gospodarki
- sporządza biznesplan firmy, którą chciałby założyć
- wymienia i charakteryzuje formy związków spółek (korporacje, monopole, holdingi, koncerny)
- analizuje argumenty za ingerencją państwa w fuzje i przejęcia przedsiębiorstw w celu niedopuszczenia do nadmiernej koncentracji oraz argumenty przeciw takiej ingerencji
- wypełnia zintegrowany wniosek CEIDG-1
- przedstawia procedurę likwidacji działalności gospodarczej
- ocenia zastosowanie różnych stylów kierowania w zależności od rodzaju przedsiębiorstwa i przedmiotu działalności
- omawia zjawisko kreowania marki firmy z uwzględnieniem znaczenia barw firmowych
- projektuje działania promocyjne planowanego przedsiębiorstwa lub przedsięwzięcia
- wyznacza próg rentowności na prostych przykładach
- omawia zjawisko „szarej strefy” w Polsce
- podczas zajęć terenowych przeprowadza wywiad z przedsiębiorcą w celu zebrania informacji o podejmowanych przez niego działaniach innowacyjnych i działań w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu